

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»**

Схвалено

Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»,
протокол № 4, від 23.03.2017р.

Затверджено

Ректор ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

В.І.Смоланка

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
освітнього ступеня «доктор філософії»
(назва ступеня, що присвоюється)

Галузь знань 01 «Освіта»
(шифр та назва галузі знань)
Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
(код та найменування спеціальності)

Ужгород – 2017

Освітньо-наукова програма «Науки про освіту» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

• Програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор

Староста Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор

Лукашевич Микола Павлович – доктор філософських, професор

Опачко Магдалина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент

Розлуцька Галина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент

Програму узгоджено:

Проректор з наукової роботи

проф. І.П. Студеняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою освітньо-наукової програми є забезпечення оволодіння аспірантами Інституту третім (освітньо-науковий) рівнем вищої освіти, відповідно до восьмого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра

Освітньо-наукова програма передбачає надання здобувачам освітньо-наукового рівня у аспірантурі необхідних навичок для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Освітньо-наукова програма включає наступні розділи:

А. Освітня складова (60 кредитів ECTS)

1. Нормативна частина
 - 1.1. Цикл загальної підготовки
 - 1.2. Цикл професійної підготовки
2. Цикл вибірових дисциплін
 - 2.1. Цикл дисциплін за вибором ВНЗ
 - 2.2. Цикл дисциплін за вибором аспіранта

Б. Практична складова

3. Практична підготовка (педагогічна практика)

Освітньо-наукова програма розроблена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

1. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА

Цикл нормативна частина включає у себе дисципліни загальної підготовки та професійної підготовки

Цикл загальної підготовки спрямований на надання аспірантам оптимальних знань та навичок, необхідних для здійснення молодими вченими професійного наукового пошуку та синтезу виважених обґрунтованих ідей; на засвоєння аспірантами знаннями щодо сучасних теоретичних та методологічних розробок у сфері дослідження освітніх процесів; формування та розвиток професійної компетентності для здійснення аналітичної, дослідницької та інноваційної діяльності у галузі освіти з урахуванням сучасних вимог науки, політики, загальноєвропейських рекомендацій з професійної освіти.

У межах Циклу загальної наукової підготовки вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
1. Нормативна частина						
1.1. Цикл загальної підготовки						
1	Іноземна мова	8	240	96	144	Залік, іспит
2	Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	6	180	72	108	Залік, іспит
Загалом по блоку 1.1.		14	420	168	252	
1.2. Цикл професійної підготовки						
	Інтелектуальна власність в освіті	5	150	60	90	Залік
	Інновації в сучасній педагогіці	4	120	48	72	Залік
	Сучасні інформаційні технології	4	120	48	72	Іспит
	Управління науковими проектами	5	150	60	90	Залік
	Організація, проведення педагогічних досліджень та презентація наукових результатів	4	120	48	72	Залік
Загалом по блоку 1.2.		22	660	264	396	
Усього за нормативною частиною		36	1080	432	648	

2. ЦИКЛ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІНИ

Варіативна складова освітньо-наукової програми формується з урахуванням сучасних вітчизняних та світових тенденцій розвитку педагогічної науки, особливостей розвитку галузевих напрямків педагогіки та індивідуальних освітніх запитів аспірантів. Варіативна складова створює передумови для відображення у змісті освітньо-наукової програми особливостей вузькопрофільної підготовки в межах обраних дисциплін, а головне – для диференціації та індивідуалізації підготовки аспірантів.

Цикл вибіркової дисципліни (варіативна частина освітньо-наукової програми) включає в себе 2 навчальні дисципліни за вибором ВНЗ та 8 навчальних дисциплін, з яких аспірант обирає для навчання 4.

У межах Циклу вибіркової дисципліни вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
2. Цикл вибіркової дисципліни						
2.1. Цикл дисциплін за вибором ВНЗ						
1.	Історія педагогіки	4	120	48	72	Іспит
2.	Педагогіка та психологія вищої школи з методикою викладання	4	120	48	72	Залік
Загалом по блоку І.2.		8	240	96	144	

У межах 2.2 Циклу дисциплін за вибором аспіранта вивчаються наступні дисципліни:

№	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Кількість годин на самостійне вивчення	Форма контролю
2.2. Цикл дисциплін за вибором аспіранта						
1.	Становлення і розвиток освіти Закарпаття	4	120	48	72	Іспит
2.	Системний та інтегративний підходи в освіті	4	120	48	72	Залік
3.	Порівняльна педагогіка	4	120	48	72	Залік
4.	Теоретико-методологічні основи професійної освіти	4	120	48	72	Іспит
5.	Актуальні проблеми виховання	4	120	48	72	Залік
6.	Діагностика в педагогічному процесі	4	120	48	72	Іспит
7.	Менеджмент в освіті	4	120	48	72	Іспит
8.	Математичні методи досліджень в педагогіці	4	120	48	72	Залік
Загалом по блоку 2.2.		16	480	192	288	

3. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Практичної підготовки включає в себе власне роботу аспіранта над дисертацією, підготовку виступів на наукових семінарах та круглих столах, написання наукових статей і тез конференцій, публікації в міжнародних виданнях, тобто всі можливі види наукової діяльності, в яких аспірант реалізовує набуті знання, вміння та навички у практичній науковій роботі.

У межах Тематичного блоку «Практична підготовка» здійснюється:

№ п/п	Вид діяльності
1	Робота над дисертацією
2	Педагогічна практика
3	Науковий семінар
4	Написання наукових публікацій
5	Попередній захист дисертації
6	Захист дисертації

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ)

Іноземна мова: (англійська, німецька)

Знати:

- програмний матеріал з усього комплексу фонетичних та лексико-граматичних правил;
- методику самостійної поза аудиторної роботи над удосконаленням мови;
- граматичні вимоги щодо правильного оформлення ділового мовлення в усній та письмовій формах.

Вміти:

- вільно і правильно розмовляти однією з іноземних мов у різних ситуаціях, головним чином у ситуаціях професійного спілкування;
- читати та анотувати наукові та професійні тексти;
- виступати з доповідями та повідомленнями з тематики своїх науково-професійних інтересів;
- виконувати свої дослідницькі роботи та захищати їх іноземною мовою;
- вільно користуватися лексикою наукових та професійних документів.

Усне мовлення:

- продукувати чіткий, докладний монолог на відповідно до обраної спеціальності;
- виступати з підготовленими презентаціями, доповідями на наукових конференціях;
- реагувати на основні ідеї та розпізнати важливу наукову інформацію під час обговорень, дискусій, офіційних перемовин, лекцій, бесід, що пов'язані з обраною спеціальністю.

Аудіювання:

- розуміти та розпізнавати інформацію в ході професійно-наукових обговорень;
- розуміти намір мовця і комунікативні наслідки його висловлювання.

Читання:

- розуміти та вміти перекласти із словником автентичні тексти за фахом з підручників, газет, науково-популярних і спеціалізованих журналів та Інтернет видань;
- розуміти деталі та загальний зміст наукового тексту, у т.ч. академічну та професійну кореспонденцію;
- знаходити конкретну інформацію, пов'язану з предметом навчання.

Письмо/граматика:

- писати деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою та

професійною сферами;

– писати тези, доповіді, реферати та анотації із високим ступенем граматичної коректності.

Тривалість. Всього – 240 год., лекції – 32 год., практичні – 64 год., самостійна робота – 144 год.

Форма контролю – залік, іспит.

Теорія та методологія класичної та сучасної філософії

Знати:

– основні філософські течії та напрямки, їх історичний, концептуальний і методологічний зміст;

– основні філософські категорії, концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань гуманітарних та природничих наук;

– основні теорії розвитку буття та їх значення для аналізу конкретних наукових проблем;

– основні теорії пізнання, концепції істини та її критерії для осмислення конкретних наукових проблем;

– представників різних періодів філософії та сутність їх вчення;

– основні суспільні цінності та їх класифікацію;

– основні методологічні підходи до вивчення природних і суспільних явищ.

Вміти:

– застосовувати концептуально-методологічні знання про сутність природних і суспільних явищ для аналізу проблем в тій чи іншій галузі науки;

– застосовувати концептуально-методологічні принципи для пізнання явищ в тій чи іншій сфері науки;

– застосовувати знання з філософії для пошуку методів і методології розв’язання конкретно-наукових проблем;

– аналізувати на основі філософських знань сутність природних і суспільних явищ;

– прогнозувати на основі філософських знань можливий розвиток природних і суспільних процесів;

– опрацьовувати філософські тексти;

– аналізувати проблеми сучасного життя із використанням філософських понять та категорій.

Тривалість. Всього – 180 год., лекції – 46 год., практичні – 26 год., самостійна робота – 108 год.

Форма контролю – залік, іспит.

Інтелектуальна власність в освіті

Знати:

- основні поняття системи охорони інтелектуальної власності в освіті;

- складових системи інтелектуальної власності в Україні;

- інтелектуальної власності в нормах загального законодавства України;

- об’єкти інтелектуальної власності в освіті; суб’єкти інтелектуальної власності в освіті; принципи охорони об’єктів інтелектуальної власності в освіті;

Вміти:

- визначати алгоритм правової охорони об’єктів інтелектуальної власності в освіті, нетрадиційних об’єктів інтелектуальної власності в освіті;

- визначати алгоритми охорони об’єктів інтелектуальної власності в освіті; алгоритми охорони об’єктів авторського права;

- визначати права та обов’язки власників охоронних документів на об’єкти інтелектуальної власності в освіті;

- визначати вартість предмета ліцензійного договору про передачу прав на використання об’єктів інтелектуальної власності в освіті;

- забезпечувати процедуру захисту інтелектуальної власності;

- вирішувати ситуації порушення прав власників чинних охоронних документів.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 36 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – залік.

Інновації в сучасній педагогіці

Знати:

- зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів світу та України в педагогічну науку;
- основні категорії педагогіки;
- методи інноваційних педагогічних досліджень;
- закономірності, принципи та методи навчання та виховання;
- наукові та організаційні засади системи освіти України, специфіку навчальних закладів різного типу;
- функціональні обов'язки викладача та психолого-педагогічні вимоги до виконання професійних обов'язків.

Вміти:

- планувати та організовувати навчально-виховну роботу у вищій школі відповідно до основних педагогічних закономірностей та принципів;
- планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст;
- застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання та виховання;
- аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати студентів, виявляти причини відставань в навчанні, недоліків у поведінці та усувати їх;
- ефективно виконувати функції педагогічного працівника, взаємодіючи з колегами, студентами та керівництвом;
- підвищувати творчу активність;
- займатися самоосвітою, самовдосконаленням, новими прогресивними технологіями навчання та виховання, засобами їх реалізації.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік

Сучасні інформаційні технології

Знати:

- загальні принципи побудови, функціонування та використання сучасних інформаційних технологій в наукових дослідженнях;
- історичний розвиток інформаційних технологій та їх культурний вплив на розвиток наукового та науково-технічного мислення;
- основні джерела наукових даних;
- види наукових даних та способи їх пошуку.

Вміти:

- провести пошук наукових публікацій в зазначеній науковій області;
- користуватись основними міжнародними наукометричними базами;
- видати рекомендації з підвищення наукометричних публікацій вченого і наукової організації;
- вирішувати нові проблеми наукових досліджень за рахунок впровадження сучасних інформаційних технологій.
- отримувати якісну інформацію з кількісних джерел для проведення наукових досліджень;
- висунути вимоги до сайта-публікатора наукових результатів аспіранта, кафедри, наукової школи.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Управління науковими проектами

Знати:

- теоретичні основи організації наукової діяльності у вищій школі, понятійно-категоріальний апарат управління науковими проектами;
- правові, організаційні та фінансові засади реалізації наукової і науково-технічної діяльності;
- сучасну методологію та технологію управління проектом та усвідомлювати місце і роль управління проектом у загальній системі організаційно-економічних знань;
- основний зміст та структуру процесу управління науковим проектом;
- організаційні та методичні основи організації проектної діяльності у сфері науки.

Вміти:

- застосовувати організаційний інструментарій управління проектом та отримані професійні знання і навички на практиці;
- організувати роботу наукового проекту, управляти проектом на всіх стадіях розвитку його життєвого циклу;
- використовувати сучасні інформаційні технології реалізації наукового проекту та управління ним.

Тривалість. Всього – 150 год., лекції – 36 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 90 год.

Форма контролю – залік.

Організація, проведення педагогічних досліджень та презентація наукових результатів

Знати:

- основні поняття та категорії, що пов'язані з організацією та проведенням наукових досліджень;
- основні етапи становлення та розвитку сучасної науки, основні наукові (методологічні) школи сучасної науки;
- про аспекти впливу соціально-економічних умов, історичних та політичних подій на специфіку наукових підходів та методологію дослідження;
- поняття про наукову діяльність, її види, форми, характеристика суб'єктів, підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів;
- зміст основних методів та методик наукових досліджень (збору та обробки наукової інформації);
- вимоги до організації і проведення наукових досліджень, їх класифікацію, види, форми, науковий та науково-прикладний результат;
- принципи та вимоги до побудови програм та планів фундаментальних наукових досліджень;
- форми узагальнення наукових результатів; поняття творчості та наукової творчості, їх ознаки;
- форми наукових документів, логічні засоби зв'язку, техніко-орфографічні правила оформлення та уніфікації наукових документів; характерні особливості наукової мови та наукової творчості;
- особливості наукової публікації та методологію емпіричних досліджень;
- структуру, логіку і систему вимог до дисертаційної роботи.

Вміти:

- аналізувати зміст основних методів, методик та інструментарію наукових досліджень;
- формулювати висновки та узагальнення; застосовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та навчально-методичною літературою;
- давати критичну оцінку щодо використання найприйнятніших та найефективніших методів збору й обробки наукової інформації;

- працювати з різноманітними методами та методиками сучасного наукового аналізу;
- працювати з текстами наукових джерел; складати модель творчої роботи, програму і план наукового дослідження;
- володіти прийомами роботи над науковим текстом (есе, тези, стаття, дисертаційна робота);
- вірно оформляти і представляти результати наукових досліджень;
- обґрунтовувати практичну значущість результатів дослідження, захищати результати дисертаційного дослідження у встановленій формі;
- володіти поняттями та засобами авторського права.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 28 год., практичні – 20 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Історія педагогіки

Знати:

- історію становлення й еволюцію педагогічної теорії та практики;
- вплив суспільно-політичних та соціально-економічних чинників на розвиток освіти;
- процес формування історичних типів навчальних закладів;
- суть і значення ідей та діяльності відомих мислителів, педагогів та діячів освіти;
- значення педагогічних ідей в світовому історичному процесі;
- сучасні досягнення педагогіки;
- основні напрямки та тенденції реформування і модернізації освіти на сучасному етапі.

Вміти:

- порівнювати події, явища, факти, погляди на досліджувану проблему з реаліями сьогодення;
- упроваджувати в практику професійної діяльності досягнення історико-педагогічної науки;
- застосовувати на практиці перевірений педагогічний інструментарій;
- використовувати досвід педагогіки у роботі з молоддю;
- визначати умови ефективного впровадження прогресивного історичного досвіду у практику сучасної системи освіти.
- творчо застосовувати історико-педагогічний досвід в організації навчально-виховного процесу ВНЗ.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Педагогіка та психологія вищої школи з методикою викладання

Знати:

- специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі освітньої діяльності;
- понятійно-категоріальний апарат інтегрованого навчального курсу;
- принципи, методи, форми організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності у ВНЗ;
- сучасний стан і перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні;
- специфіку застосування новітніх технологій навчання у вищій школі;
- особливості управлінської діяльності у ВНЗ;
- психологічні закономірності психолого-педагогічних умов ефективності організації процесу навчання і виховання у вищій школі;
- психолого-педагогічні основи діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу;

- форми та методи організації навчально-виховної роботи у вищій школі України в контексті вимог Європейського освітнього простору, основних методів профорієнтації студентів;

- психолого-педагогічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів, методів і форм активізації самостійного наукового пошуку студентів;

- психолого-педагогічні характеристики педагогічної майстерності викладача;

- вікові особливості студентського віку, основні компоненти структури особистості студента, його ціннісно-мотиваційну систему, будову та закономірності формування і прояву Я-концепції студента;

- особистісні якості викладача ВНЗ і професійні вимоги до нього

- основні законодавчі акти України про вищу освіту і концепцією її розвитку за Болонським процесом;

- зміст освітньо-професійної програми свого напряму підготовки та спеціальності; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни;

- сутність інноваційних технологій навчання у вищій школі;

Вміти:

- проектувати елементи навчального процесу, зокрема навчальну програму, лекцію, тести тощо та оцінювати якість навчального процесу;

- організовувати навчальну діяльність студентів, активізувати їх самостійну роботу та наукову творчість;

- готувати, організовувати й проводити на високому рівні лекції, практичні та семінарські заняття, застосовувати сучасні освітні технології, добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності, керувати процесом особистісного розвитку студентів, стимулювати самостійну роботу студентів;

- забезпечувати управління ВНЗ;

- використовувати педагогічний досвід зарубіжних вищих навчальних закладів;

- організовувати виховну роботу зі студентами;

- здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію;

- аналізувати сучасний стан і головні тенденції розвитку освіти в Україні і за рубежом, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в європейську і світову освітню систему.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Становлення і розвиток освіти Закарпаття

Знати:

- генезу розвитку педагогічної науки та практики Закарпаття, знання сутності і значення педагогіки, засад національної освіти;

- історію розвитку педагогіки, різні педагогічні концепції, підходи та погляди вітчизняних та зарубіжних вчених на проблеми освіти на Закарпатті (зміст виховання та навчання; принципи, форми організації та методи навчання і виховання; сутність управління і керівництва освітою і школою);

- зміст основних нормативних та законодавчих документів, що регламентують діяльність регіональної системи освіти;

- сучасні тенденції та перспективи розвитку освіти у Закарпатті.

Вміти:

- аналізувати вплив історичних, культурних, філософських, психологічних, економічних, соціальних чинників і підходів на специфіку формування освіти у Закарпатті;

- вільно оперувати педагогічними категоріями та поняттями; визначати завдання педагогічної науки відповідно до замовлення суспільства у сфері освіти;

- застосовувати теоретичні й емпіричні методи педагогічного дослідження.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Системний та інтегративний підходи в освіті

Знати:

- основні категорії системного та інтегративного підходів;
- сутність освіти як системи;
- сутність системності та інтегративності як методологічних принципів розвитку освіти і науки;
- методику та методи системного аналізу;
- особливості застосування інтегративності у процесі створення інтегрованих навчальних курсів;
- еволюцію становлення поняття системи, системні принципи;
- сутність системного підходу до організації навчання у вищій школі;
- сутність системного підходу до організації науково-дослідної роботи студентів;
- сутність системного підходу як інтегративного у вищій школі;
- сутність інтегративного підходу до розуміння педагогічних явищ.

Вміти:

- визначати мету і планувати основні заходи щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі на засадах системного та інтегративного підходів;
- забезпечувати системність педагогічних впливів з метою формування бажаних професійно-особистісних якостей студентів;
- використовувати на практиці знання про системний аналіз та інтегративність у проектуванні навчальних занять;
- використовувати навички системного аналізу та інтегративності до моделювання дидактичного, виховного, науково-дослідного, творчого процесів.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Порівняльна педагогіка

Знати:

- основні етапи зародження і становлення порівняльної педагогіки;
- стан та інституції різних ланок освіти та особливості їх функціонування;
- тенденції та закономірності розвитку освіти в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальному масштабі;
- особливості освіти дорослих та освіти протягом усього життя;
- головні форми міжнародної взаємодії в освіті.

Вміти:

- порівнювати моделі освіти у різних країнах;
- визначати спільні і відмінні характеристики розвитку освіти в різних країнах та Україні;
- співвідносити загальні тенденції і національну або регіональну специфіку;
- опанувати міжнародну стандартифікацію освіти;
- орієнтуватися у вимогах до участі в міжнародних освітніх програм;
- прогнозувати найімовірніші шляхи розвитку освіти в Україні;
- формувати позитивні умови для індивідуального розвитку особи, її самореалізації в освіті.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Теоретико-методологічні основи професійної освіти

Знати:

- нормативно-правове поле функціонування національної вищої освіти; правові та нормативні акти, що регулюють діяльність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів України;
- історію становлення та розвитку дидактики вищої школи;
- особливості педагогічного процесу у вищому навчальному закладі;
- специфіку професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи;
- структуру системи вищої освіти в Україні та в світі, систему ліцензування та акредитації освітньо-професійних програм та вищих навчальних закладів;
- компоненти системи державних, галузевих стандартів вищої освіти та стандартів вищих навчальних закладів, навчальних планів підготовки бакалаврів та магістрів;
- форми організації навчального процесу у вищій школі: навчальні заняття, самостійна робота студента; практична підготовка; контрольні заходи; державна атестація; сучасні педагогічні технології у вищому навчальному закладі;
- методологію розробки освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм підготовки фахівців, навчальних та робочих навчальних програм дисциплін;
- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- міжпредметні зв'язки теорії і практики вищої освіти з іншими дисциплінами;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, повідомлення їм та отримання від них зворотного зв'язку;
- специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі;
- особливості організаторської, координаційної та управлінської діяльності у вищого навчального закладу;
- психологічні особистісні якості викладача вищої школи, професійні вимоги до нього.

Вміти:

- аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучаснішого педагогічного досвіду;
- застосовувати методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки, сюжетно-рольової гри, роботи в групах тощо);
- планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття;
- укладати лекційні тексти за передбачуваною схемою, планом;
- творчо проводити семінарські, практичні та семінарські заняття;
- добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності;
- застосовувати сучасні освітні технології;
- забезпечувати виконання розвиваючої, координуючої, управлінської функції викладача у вищому навчальному закладі;
- здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію;
- готувати та проводити основні види навчальних занять: лекцій, практичних, семінарських і лабораторних;
- організовувати самостійну роботу студентів: виконання домашніх завдань, підготовки рефератів, курсових та дипломних робіт;

- організовувати систему контролю за засвоєнням знань та здобутих вмінь і навичок поточного, модульного й підсумкового контролю за кредитно-модульною системою навчання;

- розробляти методичне та дидактичне забезпечення навчального процесу.
- аналізувати і творчо адаптувати зміст кожної теми;
- самостійно добирати та опрацьовувати джерельну базу із запропонованих тем курсу та самостійно обирати форми відтворення: висновки, план, таблиця, тези та ін.;
- порівнювати виклад досліджуваного питання у різних джерелах, висловлювати свої міркування;
- аналізувати і оцінювати власну навчальну діяльність, діагностувати соціально-психологічний клімат навчального колективу;
- визначати рівень сформованості професійних рис своєї особистості та ін.
- трансформувати навчальний матеріал у знання;
- використовувати набуті знання у практичній діяльності.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Актуальні проблеми виховання

Знати:

- ключові категорії теорії та методики виховання, їх сутність; особливості процесу виховання, його рушійні сили, структуру;
- актуальні проблеми сучасного виховного процесу; специфіку виховного процесу як педагогічного явища, його закономірності, особливості організації у початковій школі;
- методи, прийоми, засоби, форми виховання, їх характеристика;
- сутність, ознаки, функції та види колективу, систему перспективних ліній у розвитку колективу; сутність і зміст виховного процесу, його основні етапи;
- принципи та закономірності виховного процесу; методи виховного впливу; форми організації виховного процесу;
- системи розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного виховання учнів/студентів;
- самоврядування учнів/студентів; дитячі, юнацькі та громадські організації; самодіяльні об'єднання; позакласне та позашкільне виховання;
- педагогічне керівництво вихованням дітей в сім'ї;
- виховні функції педагога.

Вміти:

- виділяти актуальні проблеми сучасного виховного процесу;
- на основі загальної мети виховання та врахування специфіки виховання на різних вікових етапах визначати завдання їх виховання;
- створювати умови та підбирати методи виховного впливу для усвідомленого сприйняття та засвоєння соціальних норм, культурних і статеворольових стандартів поведінки;
- планувати діяльність, визначити її об'єкт і предмет з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей вихованців, їхніх інтересів і можливостей;
- створювати умови та підбирати форми, метод виховного впливу для поєднання інтелектуального, фізичного і соціального розвитку вихованців;
- проводити та забезпечувати чуттєве сприймання та спілкування вихованців із соціальним та природним оточенням;
- забезпечувати єдність інтелектуального та емоційного сприймання навколишньої дійсності;
- визначати та організовувати різні види і форми виховної роботи; формувати національну свідомість та гордість за причетність до своєї нації, держави, усвідомлення її краси і багатства, повагу до культури свого народу, традицій, звичаїв, обрядів, свят;

- організовувати, коригувати взаємини з вихованцями у процесі спільної діяльності;
- прогнозувати розвиток колективу, планувати його ближню, середню і далекую перспективу діяльності, використовувати колектив як засіб розвитку кожного його члена;
- аналізувати педагогічні явища та процеси, пояснювати їх сутність, аргументуючи власну точку зору з позиції науки;
- складати, розробляти, презентувати міні-проекти, конспекти різних форм виховної роботи;
- аналізувати педагогічні ситуації з погляду наукових підходів щодо впливу середовища на розвиток і формування особистості вихованця, закономірностей формування колективу, ефективності взаємодії школи і сім'ї у вихованні школярів, роботи з «важкими» дітьми тощо;
- проводити тести для визначення рівня вихованості особистості;
- складати професіограму класного керівника (класовода, куратора), програму самовдосконалення майбутнього вчителя;
- моделювати та аналізувати фрагменти виховних заходів;
- проектувати тематику виховних справ у навчальному закладі.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

Діагностика в педагогічному процесі

Знати:

- теоретичні та методологічні основи системи діагностики в педагогічному процесі;
- принципи, цілі та форми контролю, поняття тестування, поняття педагогічного тесту тощо;
- особливості сучасних технологій тестування; основи розробки педагогічних тестів; сучасні технології оцінювання результатів навчання та діагностики.

Вміти:

- самостійно опрацьовувати різні види джерел (навчальну та навчально-методичну літературу), критично її аналізувати і використовувати в педагогічній практиці та під час контролю та оцінювання результатів навчання;
- розрізняти види контролю;
- володіти класифікацією тестів за різними ознаками;
- розробляти різні види навчальних завдань для контролю знань (в. т.ч. завдання у тестовій формі засобами прикладного програмного забезпечення);
- організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність під час контролю;
- визначати методи та засоби контролю, аналізувати їх ефективність;
- здійснювати перевірку і оцінювання результатів професійного навчання та проводити необхідну корекцію педагогічної діяльності;
- застосовувати комп'ютерну техніку під час діагностики в педагогічному процесі.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Менеджмент в освіті

Знати:

- основні категорії: система освіти, освітній процес, освітній менеджмент, менеджмент освітнього процесу, педагогічний менеджмент, моніторинг якості освітнього процесу;
- методологічні засади сучасного освітнього менеджменту, принципи і функції;
- особливості предметної ідентифікації менеджменту освітнього процесу та орієнтація у актуальних проблемах, що досліджуються у цій освітній галузі;

- складові системи освіти: освітні рівні, освітньо-кваліфікаційні рівні, типи навчальних закладів;
- складові системи управління освітою, ієрархію основних рівнів управління освітою, визначення їх основних характерних ознак;
- основні положення директивних і нормативних документів, що регламентують діяльність освіти та органів управління освітою на всіх освітніх рівнях;
- сутність освітнього процесу, його складових; організацію освітнього процесу, його менеджмент;
- вимоги до якостей менеджерів педагогічних та керівних кадрів освіти, їх функції і посадові обов'язки;
- про якість освітнього процесу, її складові; про моніторинг як інноваційний засіб менеджменту освітнього процесу, моніторинг дидактичного і виховного процесів;
- зміст і структуру професійної компетентності педагогічних і керівних кадрів освіти.

Вміти:

- використовувати нормативні документи про освіту для аналізу ефективності реалізації управлінських функцій у системі вищої школи;
- визначати критерії та показники моніторингу різних аспектів якості вищої освіти; здійснювати системний аналіз менеджменту освітнього процесу; здійснювати аналіз менеджменту освіти як соціального інституту;
- здійснювати аналіз менеджменту сучасної системи вищої освіти;
- здійснювати аналіз менеджменту педагогічного процесу у вищій школі;
- здійснювати аналіз управління освітою на різних рівнях; використовувати теоретичні знання при проектуванні системи управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів; використовувати професійний профіль педагога-менеджера для здійснення самоменеджменту та саморозвитку;
- проводити добір матеріалів і здійснювати підготовку портфоліо;
- здійснювати презентацію власних розробок.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – іспит.

Математичні методи досліджень в педагогіці

Знати:

- види вимірювань у педагогічних дослідженнях, шкалування, типові задачі у експериментальних педагогічних дослідженнях
- основні поняття математичної статистики;
- різницю між вибіркою і генеральною сукупністю;
- види розподілу: емпіричний, диференційний, інтегральний, атрибутивний, ранжируваний;
- класичні розподіли: нормальний, біноміальний, розподіли Стюдента, Фішера;
- основи проведення статистичних досліджень;
- способи відбору статистичного матеріалу, види вимірювань у педагогіці;
- способи представлення статистичного матеріалу (графічний, табличний);
- способи обчислення числових характеристик статистичного матеріалу;
- способи оцінки параметрів розподілу випадкових величин;
- формулювати статистичні гіпотези і здійснювати їх перевірку;
- різницю між параметричними і непараметричними методами перевірки статистичних гіпотез;
- алгоритм розрахунку коефіцієнтів кореляції;
- сутність факторного аналізу;
- проводити оцінку та інтерпретацію кількісних даних;

– способи оформлення звіту експериментального дослідження з використанням математичної оцінки статистичних даних.

Вміти:

- проводити статистичну оцінку розподілу випадкових величин;
- представляти таблично і графічно статистичні ряди;
- здійснювати статистичну оцінку параметрів генеральної сукупності;
- будувати статистичний розподіл, емпіричну функцію розподілу;
- знаходити міри центральної тенденції: моду, медіану, середнє арифметичне;
- знаходити міри мінливості: дисперсію, стандартне відхилення, варіацію, ексцес, асиметрію;
- здійснювати адекватний добір методик (діагностичних) та методів обробки числових даних (методів мат статистики);
- узагальнювати емпіричні дані на основі їх математичної обробки, аналізувати кількісно і якісно отримані результати, використовувати можливості сучасної обчислювальної техніки;
- оформляти результати емпіричних досліджень, робити висновки, окреслювати перспективи.

Тривалість. Всього – 120 год., лекції – 24 год., практичні – 24 год., самостійна робота – 72 год.

Форма контролю – залік.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ)

Робота над дисертацією

Дисертаційне дослідження виконується в межах навчального процесу.

Здатність рецензувати публікації та презентації, а також брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію. Здатність визначати відповідні задачі та окреслювати їх таким чином, щоб просувати та трансформувати наукові знання та розуміння.

Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливих дослідницьких завдань.

Здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів.

Здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив (соціально-орієнтовані робочі зустрічі).

Практична складова є невід'ємною при вивченні розробки міжнародних проектів та менеджменту.

Педагогічна практика

Метою проходження педагогічної практики є розуміння та сприйняття етичних норм поведінки; здатність до критики й самокритики; креативність, адаптивність і комунікабельність. Підбір матеріалу з питань викладацько-професорських ініціатив, оригінальний виклад на основі дослідження управлінських знань тощо. У ході педагогічної практики аспіранти повинні:

знати:

- основні законодавчі документи, що стосуються системи освіти; права й обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, студентів);
- концептуальні основи навчального предмету, його місце в загальній системі знань і цінностей та навчальному плані освітнього закладу;

вміти:

- інтегрувати теоретичні знання і практичний досвід;
- реалізовувати професійні якості на практиці; враховувати в педагогічній діяльності вікові та психологічні особливості студентів; фахово володіти знаннями курсу, достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми.

Науковий семінар

Обізнаність та здатність взаємодіяти інтелектуально з найновішими дослідженнями у фахових галузях дослідження. Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для свого власного дослідження. Знання основних можливостей наукової співпраці для поведінкових наук, презентуючи критичний звіт про принаймні одну важливу програму, визначаючи позитивні/негативні аспекти своєї власної області дослідження.

Написання наукових публікацій

Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати публікації, в межах та поза областю дослідження. Здатність знаходити, аналізувати та об'єднувати набір документів з джерел у результатуючій дисертації та в попередньому до неї дослідженні. Визначати оригінальний вклад на основі проведеного дослідження.

Програмні результати навчання:

- Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати публікації, в межах та поза областю дослідження.
- Здатність використовувати критичні знання в науковій сфері, що підтверджено публікаціями.
- Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі.
- Здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як план-проспект дослідження та публікація відповідних матеріалів.
- Здатність презентувати результати дослідження усно та письмово на наукових семінарах, наукових зустрічах, форумах, конференціях.
- Здатність оприлюднювати свої результати дослідження іноземною мовою.
- Здатність готувати підбір матеріалу для преси/об'єднання інформації з питань викладацько-професорських ініціатив, публікувати їх у пресі чи на вебсторінці.
- Здатність ефективно планувати час для отримання необхідних результатів, що підтверджено колоквиумами, які відбуваються кожного року впродовж трьох років, та остаточним захистом.
- Здатність аналізувати та посилатися на відповідні основні наукові праці в письмовій формі, через усні виступи та презентації, апробацію результатів дослідження.
- Обізнаність та здатність взаємодіяти з найновішими педагогічними дослідженнями в спеціальній області дослідження.
- Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для свого власного дослідження.
- Здатність знаходити, систематизувати та інтегрувати матеріали з проблематики досліджень.
- Окреслити шляхи індивідуальної траєкторії у науковому просторі.